

БЕЛАРУСКИ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМСАМОЛЬСКАГА І ПРАФСАЮЗНЫХ
КАМІТЭТАУ БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА
ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

ПРАЛЕТАРЫ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

ГАЗЕТА УЗНАГОРДЖАНА
ГАНАРОВАЙ ГРАМАТАЙ
ВЯРХОЎНАГА САВЕТА
БССР

1985

4

КРАСАВІКА
ЧА ЦВЕР
№ 12(1462)

ВЫДАЕЦЦА З 1922 ГОДА

БЕЛАРУСКИ УНІВЕРСІТЭТ

ТЭЛЭТАМ

«ЧОРА • СЕННЯ • ЗАТРА»

Аб задачх

партыйнай арганізацыі БДУ імя У. І. Леніна па ўдасканаленню кадравай палітыкі ў святле патрабаванняў і ўстаноў ЦК КПСС ішла размова на чарговым пасяджэнні парткома. З дакладам па гэтым пытанню выступіў сакратар партыйнага камітэта М. І. Дзімчук.

І. УЛАДЗІМІРАЎ.

На пасяджэнні камісіі

па падрыхтоўцы да святкавання 40-годдзя Вялікай Перамогі заслуханы справаздачы ФПМ і мехмата аб рабоце па ваенна-патрыятычнаму выхаванню. Было разгледжана таксама пытанне аб прэміраванні ветэранаў вайны, што працуюць ва ўніверсітэце, узнагароджанні граматамі рэктарата і парткома ветэранаў, якія вядуць актыўную работу па камуністычнаму выхаванню моладзі.

З. АЛЯКСАНДРАВА.

Выкананне планаў

укаранення вынікаў навуковых даследаванняў у народную гаспадарку абмеркавана на пасяджэнні камітэта народнага кантролю ўніверсітэта. Разгледжаны матэрыялы рэйдавай правёркі па эканомізму выкарыстанню электраэнергіі ў вучэбных корпусках і інтэрнатах. Па даных пытаннях прынята адпаведнае рашэнне.

А. КАСПЯРОВІЧ,
старшыня КНК
ўніверсітэта.

Традыцыйны агляд

мастацкай самадзейнасці прафесарска-выкладчыцкага саставу, аспірантаў і супрацоўнікаў ўніверсітэта праводзіцца 10 і 11 красавіка ў актавай зале. Ён прысвечаны 40-годдзю сусветна-гістарычнай Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне.

У праграме агляду — выступленні харавых і тэатральных калектываў, танцавальных груп і салістаў, мастацкае чытанне, класічныя, народныя і эстрадныя песні, арыяльны жанр і г. д. Рэзультаты агляду-конкурсу ўлічваюцца пры падвядзенні вынікаў сацыялістычнага спаборніцтва паміж падраздзяленнямі ўніверсітэта. Пераможцы агляду ўзнагароджваюцца граматамі, грашовымі прэміямі і сувенірамі.

М. ПОЛАЗАЎ.

ФАКУЛЬТЭТУ ПРЫКЛАДНОЙ МАТЭМАТЫКІ — 15 ГАДОЎ

Усе часцей гучаць і з кожным днём усе больш трымаць сваё месца ў нашай жыццёвай і вытворчай, як «жывыя і арганізаваныя», «чалавечыя і камп'ютарныя», «ЭВМ і кіруе», «ГІБ-кі» аўтаматызаваныя сістэмы, «матэматычныя мадэлі», «вылічальныя эксперыменты». І гэта не выпадкова. З гэтымі паняццямі сёння звязаны навукова-тэхнічны прагрэс, які атрымаў новы імпульс у выніку гістарычных рашэнняў XXVI з'езда партыі і вяртання навукова-тэхнічнай праграмы ЦК КПСС. Тут было ўказана на развіццё матэматычнай тэорыі, павышэнне эфектыўнасці і выкарыстання ў прыкладных метках, удасканаленне спосабаў і сістэм перадачы і апрацоўкі інфармацыі, павышэнне эфектыўнасці аўтаматызаваных сістэм кіравання, развіццё сетак ЭВМ. Гэтыя задачы ўвесь час застаюцца ў нашай эпоху на розных узроўнях іх абмеркавання і вырашэння. У студэнтаў гэтага года Палітбюро ЦК КПСС абмеркавала і ў асноўным зацвердзіла агульнаадукацыйную праграму стварэння, развіцця і эфектыўнага выкарыстання вылічальнай тэхнікі і аўтаматызаваных сістэм на перыяд да 2000 года. ЭВМ і вылічальныя сеткі адным з фактараў ператварэння навукі ў найбольш прадукцыйную сілу нашай грамадства. Развіццё прамысловай вытворчасці, тэхнікі, навукі дасягнула такога ўзроўню складанасці, які вырашэнне пытанняў планавання, кіравання, тэхнічных і іншых задач аказалася немагчымым без навукова абгрунтаванага колькаснага аналізу. Існуюць і такія праблемы, адказы на якія, у прынцыпе, можна даць толькі шляхам даследавання адпаведнай матэматычнай мадэлі, навіннае вылічальнае эксперыменту. Стварэнне і ўдасканаленне электронна-вылічальнай тэхнікі з'яўляецца асноўнай рэвалюцыйнай з'явай у навукова-тэхнічным развіцці, якое разам з матэматычнымі метадамі служыць магутным інструментам вырашэння многіх практычных задач, прынято да рашэння новых эфектыўных метадаў назваўся заканаўдзанае свецу і іх выкарыстання ў практычнай дзейнасці чалавека.

ПРАЦЭС МАТЭМАТЫЗА-

ЦЫІ ўсіх сфер народнай гаспадаркі запатрабаваў падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў, якія валодалі б тэхналогіяй выкарыстання ЭВМ і здолны дайсці да сутнасці прыкладной праблемы. Выкарыстанне ЭВМ звязана з пабудовай матэматычных мадэлей, стварэннем вылічальных алгарытмаў, распрацоўкай рознага роду матэматычнага забеспячэння, пакетаў праграм. З гэтай мэтай у пачатку сямідзесяціх гадоў ва ўніверсітэтах і іншых ВНУ краіны было адкрыта больш за дваццаць факультэтаў, якія пачалі рыхтаваць спецыялістаў па прыкладной матэматыцы. Сярод іх быў і факультэт прыкладной матэматыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя У. І. Леніна, які быў адкрыты 1 красавіка 1970 года. Вялікую ролю ў арганізацыі факультэта адыгралі такія вядомыя савецкія матэматыкі, як Герой Сацыялістычнай Працы, заслужаны дзеяч навукі БССР, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР, акадэмік АН БССР М. П. Яругін, заслужаны дзеяч навукі БССР, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР, акадэмік АН БССР У. І. Крылоў, першы дэкан факультэта, прафесар, член-карэспандэнт АН БССР Я. А. Іваню. Факультэт быў створаны на базе трох кафедраў: вылічальнай матэматыкі, метадаў аптымальнага кіравання і дыферэнцыяльных ураўненняў.

Зараз на факультэце дзейняць кафедры, якія ажыццяўляюць навуковую і вучэбна-метадычную работу. Першапачатковай задачай з'яўляецца падрыхтоўка высокакваліфікаваных спецыялістаў па прыкладной матэматыцы для розных галін народнай гаспадаркі. Паспехі ў падрыхтоўцы спецыялістаў

непасрэдна звязаны з фундаментальнымі навуковымі даследаваннямі, якія праводзяць вучоныя факультэта ў галінах тэорыі звычайных дыферэнцыяльных ураўненняў, лічбавых метадаў, матэматычнай фізікі, тэорыі імавернасцей і матэматычнай статыстыкі, дыскрэтнай матэматыкі, матэматычнай кібернетыкі, сістэмнага матэматычнага і праграмавання забеспячэння, матэматычнага забеспячэння вымяральных-вылічальных комплексаў, тэорыі аўтаматызацыі праектавання. Па рэзультатах даследаванняў апублікавана больш за 70 манаграфій і падручнікаў. Многія з іх атрымалі шырокае прызнанне не

СТРАТЭГІЯ ЭФЕКТЫЎНАСЦІ І ЯКАСЦІ

толькі ў нашай краіне, але і за яе межамі. На факультэце пастаянна развіваюцца і арганізуюцца новыя навуковыя напрамкі, новыя спецыялізацыі ў адпаведнасці з патрабаваннямі часу і навукова-тэхнічнага прагрэсу.

Развіваюцца і ўмацоўваюцца сувязі з НДІ і іншымі арганізацыямі, куды накіроўваюцца і дзе працуюць выпускнікі факультэта. Гэта інстытуты АН БССР, ВА «Інтэграл», НДІ ЭВМ, ВА вылічальнай тэхнікі, Цэнтральны навукова-даследчы інстытут арганізацыі і тэхнікі кіравання і іншыя. Тут студэнты пятага курса праходзяць вытворчую і пераддипломную практыку, выконваюць курсавыя работы, а супрацоўнікі гэтых арганізацый удзельнічаюць у вучэбным працэсе, праводзяць сумесныя навуковыя даследаванні. Такая жывая, пастаянная ўзаемасувязь правільна арыентуе дзейнасць факультэта. Як паказваюць размеркаванні студэнтаў, попыт на спецыялістаў па прыкладной матэматыцы ўзрастае. Расшыраецца геаграфія размеркавання. Выпускнікі факультэта патрэбны ўсюды, дзе выкарыстоўваюцца матэматычныя метады і вылічальная тэхніка.

Разам з вочнай і вясчэрняй формай падрыхтоўкі спецыялістаў пры факультэце працуюць народны ўніверсітэт «Метады прыкладной матэматыкі ў кіраванні вытворчасцю і ў навуковых даследаваннях» (рэктар дацэнт М. А. Лепаўшынскі). Яго мэта — павышэнне кваліфікацыі інжынераў, эканаміс-

таў, навуковых работнікаў Мінска ў галіне выкарыстання матэматычных метадаў і вылічальнай тэхнікі. У народным універсітэце за час яго існавання павысілі кваліфікацыю больш за 1200 чалавек. Пры кожным наборы ва ўніверсітэт паступае 200 — 250 чалавек. Рэгламент работы дазваляе ўсебакова ўлічваць патрэбы слухачоў. Вопыт работы народнага ўніверсітэта шырока выкарыстоўваецца пры арганізацыі такіх універсітэтаў у краіне. Гэта работа асабліва актуальная сёння, калі ўмацоўваецца сувязь ВНУ з вытворчасцю і шырока ўкараняюцца матэматычныя метады і вылічальная тэхніка.

Камуністычная партыя патрабуе далейшай мабілізацыі калектываў прадпрыемстваў, навукова-даследчых і канструктарскіх арганізацый, інжынерна-тэхнічных і навуковых кадраў на паскарэнне навукова-тэхнічнага прагрэсу. Вучоныя факультэта разумеюць, што рашэнне пастаўленай задачы ў многім вызначае будучае краіны і не можа быць адкладзена. Распрацоўка і ўкараненне тэхналогіі выкарыстання матэматычных метадаў і ЭВМ з'яўляюцца асноўнай задачай факультэта. Упэўнены, што калектывы выкладчыкаў, супрацоўнікаў і студэнтаў факультэта прыкладной матэматыкі паспяхова справяцца з пастаўленай задачай.

В. КАРЗЮК,
дэкан факультэта
прыкладной матэматыкі,
дацэнт.

З КОЖНЫМ ГОДАМ факультэт прыкладной матэматыкі нарошчвае матэрыяльна-тэхнічную базу вучэбнага працэ-

су. Гонар факультэта — дысплейны клас.

НА ЗДЫМКУ: заняткі са студэнтамі ў дысплейным класе

праводзяць выкладчыкі кафедры матэматычнага забеспячэння аўтаматызаваных сістэм кіравання.

СКРАЗНАЯ
Аўтаматызацыя

ПРЭЗІДЭНТ АН СССР акадэмік А. П. Аляксандраў першай сярод галоўных задач навукі і прамысловасці да канца стагоддзя назваў задачу шырокага выкарыстання вылічальнай тэхнікі для аўтаматызацыі ўсіх сфер дзейнасці чалавека. На сучасным этапе аўтаматызацыя — гэта ў першую чаргу ўкараненне сістэм апрацоўкі інфармацыі (беспаспярная тэхналогія), сістэм аўтаматызацыі навуковых даследаванняў (АСНД), сістэм аўтаматызаванага праектавання (САПР), сістэм аўтаматызаванага кіравання (АСК) арганізацыйнымі структурамі і тэхналагічнымі працэсамі, гібкіх аўтаматызаваных вытворчасцей (ГВ). Прычым размова ідзе аб інтэграцыі ўсіх іх у адно цэлае. Асноўнае прызначэнне такіх інтэгрыраваных сістэм — скразная аўтаматызацыя ад апрабавання навуковых гіпотэз да праектавання і выпуску новага выраба. Прамысловая вытворчасць інтэгрыраваных сістэм патрабуе вялікай колькасці высокакваліфікаваных спецыялістаў. Задача кафедры матэматычнага забеспячэння аўтаматызаваных сістэм кіравання ўніверсітэтаў краіны — рыхтаваць такія кадры.

Асноўныя навуковыя поспехі кафедры адносяцца да выкарыстання метадаў дыскрэтнай матэматыкі для аптымальнага прыняцця рашэнняў у САПР і АСК. Дзякуючы шэрагу важных даследаванняў створаны апарат рашэнняў эфектыўных алгарытмаў кіравання і праектавання.

Алгарытмы ўкаранены ў ўкараняюцца ў сістэмах кіравання рамонтам энергасістэм і горных машын, пры праектаванні сонечных электрастанцый і пры выбары аптымальных стандартаў, у сістэме машынай графікі геалагічных схем, пры аптымізацыі размер-

кавання рэсурсаў у вылічальных сетках. Распрацаваны новыя метады распазнавання вобразаў. Гэтыя метады выкарыстоўваюцца для аналізу аэракасімнай інфармацыі, у сістэмах тэхнічнага зроку інтэлектуальных робатаў, у сістэмах машыннага пераводу.

Аб высокім тэарэтычным узроўні ўкаранёных распрацовак сведчыць шырокі водгук на манаграфіі, апублікаваныя супрацоўнікамі кафедры. Тры з іх выданыя за мяжой, прычым адна ў выдавецтве Кембрыджскага ўніверсітэта.

Пры кафедры працуюць галіновыя лабараторыі аўтаматызаваных сістэм кіравання горнахімічных прадпрыемстваў.

Сіламі студэнтаў створаны пакет праграмы, прадугледжаны для прагнозу дынамікі змен зямной паверхні. На яго аснове будзе складзены комплексны план прыродаахоўных мерапрыемстваў Салігорскага раёна.

Зараз кафедра прыступіла да рэарганізацыі спецыялізацыі ў святле патрабаванняў агульнадзяржаўнай праграмы стварэння, развіцця вытворчасці і эфектыўнага выкарыстання вылічальнай тэхнікі і аўтаматызаваных сістэм на перыяд да 2000 года. З гэтай мэтай распышаны філіялы ў Інстытуце тэхнічнай кібернетыкі, які ажыццяўляе мэтавую падрыхтоўку спецыялістаў па матэматычнаму забеспячэнню САПР у машынабудаванні і радыёэлектроніцы. Новы спекурс па выніках стажыроўкі ў ЗША падрыхтаваў дацэнт У. В. Малышка. Арганізуецца спецыялізацыя «штучны інтэлект і праграмае забеспячэнне інтэлектуальных робатаў».

М. КАВАЛЕЎ,
загадчык кафедры,
дацэнт.

ФУНДАМЕНТАЛЬНАЯ
база

НА КАФЕДРЫ вышэйшай матэматыкі працуюць сёння семнаццаць чалавек, пятнаццаць з іх маюць вучоную ступень. Навуковыя інтарэсы кафедры ахопліваюць розныя галіны дыферэнцыяльных ураўненняў, алгебры і геаметрыі. Галоўныя напрамкі навуковых даследаванняў — асімптатычная тэорыя дыферэнцыяльных ураўненняў і распрацоўка сістэм метадычнага і праграмнага забеспячэння асноўных аналітычных дысцыплін і практыкумаў. На базе кафедры пад кіраўніцтвам прафесара Ю. С. Багданава працуюць Рэспубліканскі семінар па звычайных дыферэнцыяльных ураўненнях, Рэспубліканскае міжвузаўскае метадычнае аб'яднанне выкладчыкаў матэматыкі, а таксама

сумесны метадычны семінар кафедры і факультэта павышэння кваліфікацыі выкладчыкаў.

Кафедра асноўную ўвагу ўдзяляе выкладанню фундаментальных матэматычных дысцыплін: аналізу, геаметрыі і алгебры, дыферэнцыяльных ураўненняў. Добрае валоданне прадметамі гэтага цыкла ў значнай меры вызначае ўзровень падрыхтоўкі спецыяліста па прыкладнай матэматыцы. У прыватнасці, у курсе дыферэнцыяльных ураўненняў многа ўвагі ўдзяляецца пабудове, даследаванню і ўдакладненню матэматычных мадэлей.

Кафедра вышэйшай матэматыкі прымае актыўны ўдзел у стварэнні агульнасаюзных праграм для факультэтаў прыкладнай матэматыкі. Прафесарам

Ю. С. Багданавым напісана праграма курса дыферэнцыяльных ураўненняў, ён з'яўляецца і рэдактарам праграмы па матэматычнаму аналізу.

Супрацоўнікамі кафедры выданы многія падручнікі і вучэбныя дапаможнікі, па якіх займаюцца не толькі студэнты нашага факультэта. Зараз заканчваецца работа над напісаннем падручніка па геаметрыі і алгебры для ФПМ.

На кафедры вядзецца вялікая работа па арганізацыі, ўкараненню і ўдасканаленню лабараторных работ па дысцыплінах аналітычнага цыкла. У лабараторных распрацоўках мы стараемся дабіцца, каб студэнты працавалі самастойна як пры складанні мадэлей, так і пры алгарытмічным іх апісанні.

Уся работа кафедры цесна звязана з работай аналагічных кафедраў факультэтаў прыкладнай матэматыкі іншых вядучых ВНУ краіны.

А. НАУМОВІЧ,
загадчык кафедры,
дацэнт.

Лічбавыя метады
рашэння

З ПАЧАТКАМ дзейнасці кафедры вылічальнай матэматыкі ва ўніверсітэце была разгорнута падрыхтоўка студэнтаў-вылічальнікаў (так раней называлі будучых спецыялістаў у галіне прыкладнай матэматыкі). Патрэбна адзначыць, што вылічальная матэматыка інтэнсіўна развіваецца ў сувязі з хутка растуць выкарыстаннем ЭВМ у розных напрамках навукі і тэхнікі.

Выкарыстанне ЭВМ прывяло да новага метаду даследавання — матэматычнага мадэліравання і вылічальнага эксперыменту. Можна сцвярджаць, што зараз гэтыя метады ўяўляюць сабой універсальную навуковую метадалогію, якая рэалізуе сувязь «аб'ект — мадэль — вылічальны алгарытм — пра-

грама для ЭВМ — разлік на ЭВМ — аналіз рэзультатаў разліку — кіраванне аб'ектам».

У больш вузкім сэнсе тэрмін «вылічальная матэматыка» патрэбна разумець як тэорыю колькасных метадаў і алгарытмаў рашэння тыпавых матэматычных задач. Значная колькасць даследаванняў кафедры прысвечана лічбавым методам рашэння ўраўненняў матэматычнай фізікі. Намаганні многіх вучоных накіраваны на вывучэнне ўстойлівасці алгарытмаў да рознага тыпу памылак і рашэння адваротных задач. Вызначылася некалькі напрамкаў, дзе сучасныя тэмпы навукова-тэхнічнага прагрэсу былі б немагчымымі без развіцця лічбавых метадаў і выкарыстання ЭВМ, напрыклад, зада-

чы газавай дынамікі. Усё гэта ўлічваецца пры падрыхтоўцы студэнтаў на нашай кафедре.

З 1970 года кафедра рыхтуе кадры па прыкладнай матэматыцы са спецыялізацыяй па выкарыстанню сродкаў вылічальнай тэхнікі. Зараз у нас працуюць 11 выкладчыкаў, 6 з іх маюць вучоную ступень кандыдата фізіка-матэматычных навук. На кафедры падрыхтаваны і выпушчаны новыя вучэбныя дапаможнікі, серыі манаграфій. Аўтарам вучэбных дапаможнікаў У. В. Бабкову, П. І. Манастырному, У. І. Крылову прысвоена званне лаўрэатаў Дзяржаўнай прэміі БССР.

Асноўнай тэматыкай навуковых даследаванняў кафедры з'яўляецца распрацоўка новых лічбавых метадаў рашэння дыферэнцыяльных ураўненняў. У выкананні гэтых задач кафедра плённа супрацоўнічае з інстытутамі АН СССР і АН БССР.

А. САМУСЕНКА,
загадчык кафедры,
дацэнт.

ВУЧОБА І НАВУКА
НЕПАДЗЕЛЬНЫЯ

КАФЕДРА ТЭОРЫІ імавернасцей і матэматычнай статыстыкі існуе адзінаццаць гадоў. За гэты час арганізавана навучанне студэнтаў па агульнай дысцыпліне, якая адпавядае назве кафедры, а таксама вучоба будучых спецыялістаў па больш вузкай спецыялізацыі — матэматычнаму забеспячэнню аўтаматызаваных сістэм кіравання.

На кафедры, акрамя асноўнага навуковага напрамку, пастаянна вядзецца навукова-даследчая работа ў прыкладным плане, у асноўным у рамках гаспадарча-дагаворных работ. Выканана работа ў галіне планавання эксперыментаў з мэтай вызначэння аптымальных рэжымаў даення на механізаваных фермах. Па рэзультатах гэтай работы за кошт паліяпшэння паказчыкаў машыннага даення, якія сціла, эканоміі працоўных за-

трат гадавы эканамічны эффект на кожную даільную ўстаноўку складае 200 — 250 рублёў. Выканана работа ў галіне аптымізацыі параметраў і рэжымаў работы аўтаатранспартных прадпрыемстваў, якія абслугоўваюць вялікагрузныя аўтамабілі тыпу БелАЗ, што працуюць на адкрытых распрацоўках кар'ерыных выкапняў. Для вытворча-тэхналагічнага аб'яднання «Аўта-транстэхніка» распрацаваны пакет праграм па вызначэнню аптымальнай стратэгіі пошуку непаладак дызельных рухавікоў. Эканамічны эффект ад укаранення гэтага пакета склаў больш за 50 тысяч рублёў. Выканана навукова-даследчая работа ў рамках усесаюзнай праграмы па распрацоўцы метадаў прагназавання ападкаў. Зараз выконваецца работа ў галіне сістэматызацыі і статыстычнай апра-

цоўкі даных аб ападках на некаторых тэрыторыях Заходняй Еўропы і СССР пры розных узроўнях прамысловага развіцця.

Яшчэ адзін важны раздзел навуковай работы — выкананне НДР па дагаворах аб супрацоўніцтве з навуковымі і прамысловымі арганізацыямі. Такая работа на кафедры вядзецца з Іенскім ўніверсітэтам (ГДР), Гомельскім і Гродзенскім дзяржаўнымі ўніверсітэтамі, Інстытутам матэматыкі АН БССР і іншымі арганізацыямі. Кафедра неаднаразова праводзіла ўсесаюзныя і рэспубліканскія навуковыя нарады.

На кафедры навукова-даследчай работай займаюцца не толькі выкладчыкі, але і студэнты. Умоўна можна выдзеліць тры этапы ўдзелу студэнтаў у навуковай рабоце. Першы этап — заняткі ў гуртках (для студэнтаў 1 — 2 курсаў). Другі этап — курсавое праектаванне і работа па гаспадарча-дагаворнай тэматыцы, у студэнцкай навукова-даследчай лабараторыі (для 3 — 4 курсаў). І нарэшце трэці этап — вытворчая практыка, дыпломнае праектаванне. Пры гэтым кожны этап характарызуецца павышэннем складанасці выконваемай работы. Калі гуртковая работа — гэта ў асноўным напісанне рэфера-

таў і дакладаў па пэўнай тэматыцы, то наступныя этапы ўключаюць перш за ўсё элементы самастойнай тэарэтычнай работы з выкарыстаннем іх у вырашэнні канкрэтных прыкладных задач. Такую сістэму арганізацыі навуковай работы дазваляе студэнтам паступова набываць навыкі самастойнай работы над вытворчымі задачамі. Рознымі формамі навуковай работы заняты практычна ўсе студэнты, што спецыялізуюцца на кафедры. У рабоце студэнцкай навукова-даследчай лабараторыі ўдзельнічае кожны трэці студэнт. Найбольш актыўныя ўдзельнікі НДРС выступаюць на штогадовых універсітэцкіх канферэнцыях, дасылаюць работы на Рэспубліканскі і Усесаюзныя агляды-конкурсы студэнцкіх работ.

Але не толькі вучобай і навукай жывуць студэнты і выкладчыкі кафедры. Часта арганізуюцца сустрэчы з выпускнікамі, спартыўныя мерапрыемствы, конкурсы і г. д. Усе гэтыя мерапрыемствы садзейнічаюць фарміраванню добраахвотнай атмасферы паміж студэнтамі і выкладчыкамі кафедры.

Г. МЯДЗВЕДЗЕУ,
загадчык кафедры,
прафесар.

Вылічальны
эксперымент

МАТЭМАТЫЧНАЯ ФІЗІКА займаецца вывучэннем матэматычных мадэлей фізічных з'яў, матэматычным мадэліраваннем фізічных працэсаў. Метады матэматычнай фізікі паспяхова выкарыстоўваюцца ў механіцы, электрадынаміцы, газавай дынаміцы і ў іншых галінах.

Падобныя мадэлі будуцца пры вывучэнні сацыяльных з'яў, у біялогіі, медыцыне і іншых галінах прыродазнаўства.

Аб'ектамі вывучэння матэматычнай фізікі з'яўляюцца розныя задачы для ўраўненняў з прыватнымі вытворнымі, інтэгральнымі і інтэгра-дыферэнцыяльнымі ўраўненнямі і г. д. Вывучэнне вышэйшых гэтаў задач, пабудова рашэнняў і даследаванне іх уласцівасцей

КАФЕДРА ІНФАРМАЦЫЙНАГА І ПРАГРАМНА-МАТЭМАТЫЧНАГА ЗАБЕСПЯЧЭННЯ АўТАМАТЫЗАВАНых ВЫТВОРЧАСЦЕЙ

Матэматык - інжынер

ТРАДЫЦЫЙНАЕ ўяўленне аб выпускніках факультэта прыкладной матэматыкі як аб праграмістах вылічальных машын стала старым і не адлюстроўвае тых якасных змен, якія адбыліся ў іх падрыхтоўцы за апошнія гады дзякуючы развіццю вытворчасці і эфектыўнаму выкарыстанню вылічальнай тэхнікі і аўтаматызаваных сістэм кіравання. Гэта паставіла новыя задачы, над вырашэннем якіх працуе сёння калектыву кафедры інфармацыйнага і праграмна-матэматычнага забеспячэння аўтаматызаваных вытворчасцей.

На базе агульнаадукацыйнай фізіка-матэматычнай падрыхтоўкі і навыкаў праграмавання ЭВМ, якія атрымліваюць студэнты на I і II курсах, кафедра ажыццяўляе далейшую спецыялізацыю па інфармацыйнаму і праграмна-алгарытмічнаму забеспячэнню гібкіх вытворчых сістэм (ГВС) мікраэлектронікі і дакладнага электроннага машынабудавання. Вучэбныя планы спецыялізацый уключаюць спекурсы, семінары і практычныя заняткі па архітэктурі і праграмаванні міні- і мікра-ЭВМ, рэабатэхнічных сістэм, тэорыі, метадах пераўтварэння, лічбавай апрацоўкі інфармацыі, матэматычнаму мадэліраванню і аўтаматызацыі праектавання названых ГВС, тэхнічнаму зроку рэабатэа-маніпулятараў, уключаючы аб'ёмныя галаграфічныя адлюстраванні, якія рэканструююцца на ЭВМ і з аптычнай апрацоўкай інфармацыі.

Узяты кафедрай курс на падрыхтоўку матэматыкаў-інжынераў камп'ютарызаванай вытворчасці рэалізуецца з дапамогай базавых навукова-вытворчых і вытворчых аб'яднанняў «Інтэграл», «Гранат» шляхам спалучэння навукова-даследчых і даследна-канструктарскіх работ з вучэбным працэсам. Выкладчыкі, аспіранты, студэнты, інжынерны састаў

і навуковыя супрацоўнікі кафедры прымаюць непасрэды ўдзел у распрацоўках названых аб'яднанняў, а іх прадстаўнікі з'яўляюцца актыўнымі педагогамі-настаўнікамі выпускнікоў кафедры.

Глыбокая фундаментальная падрыхтоўка студэнтаў у галіне матэматыкі і спецыяльных раздзелах фізікі, прадугледжаная новым вучэбным планам, дазваляе падрабязна і своєчасова, з улікам рэкамендацый базавых прадпрыемстваў, знаёміць іх з навішымі дасягненнямі ў галіне тэхналогіі вытворчых працэсаў з максімальна эфектыўным выкарыстаннем сучасных сродкаў вылічальнай тэхнікі, рэабатэхнічных комплексаў і аўтаматызаваных сістэм кіравання.

Пятнаццацігоддзе са дня ўтварэння факультэта кафедра адзначае першым выпускам па спецыялізацыі. Сёння на шматлікіх калектывах намічаны і паспяхова рэалізуецца курс на выкананне навукова-даследчых работ па распрацоўцы праграмна-матэматычнага забеспячэння гібкіх вытворчых сістэм машынабудавання і электроннага профілю, вымярэнна-вылічальных сістэм апрацоўкі інфармацыі і тэхнічнага зроку рэабатэхнічных прамысловых і навукова-даследчых аўтаматызаваных комплексаў. Стварэцтва матэрыяльна-тэхнічнай база для студэнцкай навукова-даследчай лабараторыі па даных навукова-тэхнічных напрамках.

Усе прымаемыя меры і дзейнасць калектыву кафедры дазваляе папярэдня атрад інжынернай моладзі краіны і рэспублікі матэматыкамі-канструктарамі і распрацоўшчыкамі прагрэсіўнай камп'ютарызаванай тэхналогіі.

А. КЛЮЧНИКАУ,
загадчык кафедры, доктар
тэхнічных навук,
лаўрэат Дзяржаўных
прэміяў СССР і БССР.

ПАДРХТОўКА КАДРАУ у такой дынамічнай галіне, як матэматычнае забеспячэнне ЭВМ, патрабуе перыядычна ўдасканальваць усю структуру навучання: формы падрыхтоўкі, вучэбны план, напавуенне лекцыйных курсаў, тэматыку курсаў і дыпломных работ.

КАФЕДРА МАТЭМАТЫЧНАГА ЗАБЕСПЯЧЭННЯ ЭВМ

Інтэлектуалізацыя ЭВМ

Для павышэння якасці падрыхтоўкі спецыялістаў з улікам патрабаванняў народнай гаспадаркі мы заключаем дагаворы аб навукова-тэхнічным супрацоўніцтве з вытворчымі аб'яднаннямі «Інтэграл», вылічальнай тэхнікі. Гэта дазваляе ўлічваць рэальныя задачы вытворчасці.

Кафедра ажыццяўляе пробную праверку і ўкараненне на прадпрыемствах атрыманых супрацоўнікамі рэзультатаў навуковых даследаванняў. Акрамя таго, праца на прадпрыемствах студэнтаў у час вучобы скарачае працэс іх адаптацыі ў калектыве пасля заканчэння ўніверсітэта.

У гэтай пяцігодцы разам з асобнымі метадычнымі ўказаннямі па асноўных тэмах распрацаваны і выдадзены вучэбны дапаможнік з грыфам МінВНУ СССР «Лабараторныя практыкум па матэматычнаму забеспячэнню ЭВМ» у трох частках.

Для паглыблення ведаў па спецыялізацыі, а таксама падрыхтоўкі студэнтаў да навукова-даследчай работы, выяўлення шэрагу іх найбольш здольных да творчай работы пры кафедры функцыяніруюць студэнцкая навукова-даследчая лабараторыя і два вучэбна-навуковыя гурткі. Лепшыя студэнты працуюць па гаспадарча-дагаворнай тэматыцы, выступаюць з рэзультатамі даследаванняў на навуковых канферэнцыях і семінарах.

На сённяшні дзень навуковыя сілы кафедры сканцэнтраваны на правядзенні фундаментальных даследаванняў па тэорыі праграмавання, ства-

рэнні сістэм канвеерна-паралельных вылічэнняў і аўтаматычнай дыягностыкі розных кампанентаў МВС. Даследаванні дазваляюць атрымліваць якасна новыя архітэктурныя і структурныя рашэнні перспектывных вылічальных сістэм, ствараць матэматычнае забеспячэнне і метады праграмавання для ЭВМ будучых пакаленняў. Інструментальныя сістэмы, якія распрацоўваюцца на кафедры, накіраваны на аўтаматызацыю практыкавання праграм, а значыць на павышэнне прадукцыйнасці працы саміх стваральнікаў.

Мы пачынаем работу па праектаванню матэматычнага забеспячэння мікра-ЭВМ, асабліва персанальных, якія павінны мець сродкі саманавучання, забяспечваць «сэбярэўскую» рэакцыю на незразумелыя дзеянні спажыўца, магутную машынную графіку. Гэта дазволіць спажыўцам, якія не маюць спецыяльнай падрыхтоўкі, самастойна фармалізаваць і рабіць даступнымі для аўтаматызацыі многія працэсы ў эканоміцы, тэхналогіі, медыцыне. Аднак для своечасовага разгортвання і якаснага выканання шэрагу перспектывных распрацовак па матэматычнаму забеспячэнню пакуль што не хапае ва ўніверсітэце сучасных сродкаў вылічальнай тэхнікі.

М. БУЗА,
загадчык кафедры, дацэнт.

КАФЕДРА СІСТЭМНАГА ПРАГРАМАВААННЯ

Курс на надзейнасць

НА КАФЕДРЫ СІСТЭМНАГА праграмавання вядуцца навукова-даследчыя работы і рыхтуюцца кадры па тэхналогіі праграмавання, фармальным граматыках і метадах трансляцыі, аперацыйных сістэмах, метадах аналізу і пабудовы алгарытмаў.

Па кожнаму напрамку чытаюцца абавязковыя спекурсы, праводзяцца семінары і лабараторныя заняткі. Па тэхналогіі праграмавання студэнты вывучаюць мовы спецыфікацый і сістэмнага праграмавання, іх рэалізацыю, тэставанне праграм, забеспячэнне іх высокай надзейнасці, метадалогію

праграмавання, інструментальныя комплексы.

Апарат фармальных граматык складае аснову метадаў трансляцыі. І тыя, і другія шырока выкарыстоўваюцца ў тэхналогіі праграмавання пры распрацоўцы праграмнага забеспячэння, асабліва пры стварэнні транслятараў.

Па аперацыйных сістэмах на кафедры чытаецца спекурс, мэта якога — даць звесткі аб эксплуатацыі навукальных сістэм і расказаць асновы іх канструавання з выкарыстаннем метадаў сістэмнага праграмавання.

Метады аналізу і пабудовы

алгарытмаў закладаюць трывалы фундамент пабудовы аптымальных алгарытмаў. У сувязі з рэзкім павышэннем складанасці праграмнага забеспячэння ўзраслі патрабаванні і да аптымальных алгарытмаў. Спецкурс расказвае аб асноўных метадах пабудовы аптымальных алгарытмаў прымяняльна да любых задач і асабліва — да задач сістэмнага праграмавання.

Навукова-даследчая работа на кафедры ў асноўным сканцэнтравана на тэхналогіі праграмавання.

Акрамя гэтага, на працягу трох гадоў кафедра з'яўляецца арганізатарам рэспубліканскіх і ўсесаюзных студэнцкіх алімпіяд па праграмаванні. На кафедры працуюць два навуковыя гурткі.

В. КАТКОУ,
загадчык кафедры,
прафесар.

КАФЕДРА МЕТАДАў АПТЫМАЛЬНАГА КІРАВАННЯ

КАНСТРУКТЫўНАЯ АПТЫМІЗАЦЫЯ

КАФЕДРА МЕТАДАў аптымальнага кіравання існуе на факультэце з першых дзён. Яна была ў ліку першых трох кафедраў матэматычнага факультэта, на базе якіх быў створаны факультэт прыкладной матэматыкі. Раней яна называлася кафедрай прыкладной матэматыкі.

Навуковы напрамак кафедры зараз можа быць вызначаны так: «Якасная і канструктыўная тэорыя прыкладных экстрэмальных задач эканомікі і тэхнікі».

Немагчыма пералічыць усе міжнародныя, усесаюзныя, рэспубліканскія нарады, канферэнцыі, сімпозіумы, семінары, школы, удзельнікам якіх былі прадстаўнікі кафедры. Іх работы пастаянна публікуюцца ў цэнтральным і зарубежным друку. Некаторыя манаграфіі выдадзены ў ЗША, Японіі, Галандыі.

У апошнія гады ўвага кафедры акцэнтуюцца на ўкараненні навуковых рэзультатаў у практыку. Адною з найбольш

эфектыўных форм такой работы мы лічым стварэнне па метадах, распрацаваных на кафедры, стандартнага праграмнага забеспячэння ЭВМ. Супрацоўнікамі кафедры сумесна з вучонымі лабараторыі тэорыі працэсаў кіравання Інстытута матэматыкі АН БССР выдадзены два зборнікі «Праграмае забеспячэнне ЭВМ», на якія паступіла шмат запятаў з розных гарадоў СССР. Акрамя таго, укараненне навуковых рэзультатаў праводзіцца шляхам выканання гаспадарча-дагаворных работ.

У адпаведнасці з навуковым напрамкам ідзе і спецыялізацыя студэнтаў, што займаюцца на кафедры. Сёння калектыву кафедры цалкам укамплектаваны спецыялістамі вышэйшай кваліфікацыі. Тут працуе доктар і восем кандыдатаў навук. Нашы намаганні накіраваны на падрыхтоўку матэматыкаў-прыкладнікоў, здольных ствараць матэматычную мадэль для практычнай задачы, тэарэтычна даследаваць ат-

рыманую мадэль, распрацоўваць для яе метады рашэння, рэалізаваць алгарытм на ЭВМ і аналізаваць колькасныя рэзультаты з улікам зыходнай практычнай задачы. Працэс навучання вядзецца такім чынам, каб ахапіць як мага больш шырокі клас экстрэмальных задач. Гэта дасягаецца з дапамогай выкарыстання дастаткова агульных матэматычных мадэлей і дастаткова ўніверсальных метадаў іх рашэння.

Спецыяліст — выпускнік кафедры, валодаючы фундаментальнымі ведамі, здольны хуткім развіццём навукі і тэхнікі ў розных галінах народнай гаспадаркі. Базавыя веды студэнты атрымліваюць з агульнага курса «Метады аптымізацыі», які чытаюць супрацоўнікі кафедры і па якому выдадзены два вучэбныя дапаможнікі з аднайменнай назвай. Тыпавыя праграмы МінВНУ СССР по гэтаму курсу з часу паўлення ў краіне факультэтаў прыкладной матэматыкі складаюцца на нашай кафедрі.

Р. ГАБАСАУ,
загадчык кафедры,
прафесар, заслужаны
дзеяч навукі БССР.

уяўляюць даволі складаны комплекс пытанняў, у рашэнні якіх аналітычныя метады не заўсёды даюць поўныя і здавальняючыя адказы. Паяўленне і выкарыстанне ЭВМ у навуковых даследаваннях аказала рэвалюцыйнае ўздзеянне на развіццё новых метадаў у матэматычнай фізіцы, і асабліва пры вывучэнні нелінейных ураўненняў. У прыватнасці, узнік новы метад даследавання — вылічальны эксперымент, эксперымент з матэматычнай мадэллю. Выкарыстанне вылічальнай тэхнікі ў спалучэнні з класічнымі і сучаснымі метадамі матэматычнай фізікі дазваляе дасягнуць высокіх рэзультатаў.

Іменна таму кафедра матэматычнай фізікі ФПМ вядзе навукова-даследчую работу і падрыхтоўку спецыялістаў з арыентацыяй на вылічальны эксперымент. Хаця створана яна толькі ў 1984 годзе, супрацоўнікі кафедры паспяхова працягваюць развіваць прыкладны напрамак матэматычнай фізікі ў Беларусі, асновы якога былі закладзены вядомым спецыялістам і арганізатарам навукі, першым дэканам ФПМ, членам-карэспандэнтам АН БССР Я. А. Івановым.

Даследаванні на вырашальнасць і вывучэнне ўласцівасцей рашэнняў гранічных задач для ўраўненняў матэматычнай

фізікі, пабудова рашэнняў і правядзенне колькасных разлікаў на ЭВМ на аснове вылічальнага эксперыменту — вось асноўныя напрамкі навуковых даследаванняў кафедры. Аднак перад намі зараз паявіліся і новыя прыкладныя задачы, тэматыка якіх вызначаецца актуальнымі практычнымі напрамкамі сучаснай фізікі. У гэтым плане хацелася б адзначыць пачатую работу з лабараторыяй элеонікі НДІ ФПМ імя А. Н. Сеўчанкі па матэматычнаму мадэліраванню працэсаў узаемадзеяння пучкоў іонаў з паўправаднікамі, у рамках якой плануецца распрацоўка эфектыўных алгарытмаў лічбавога рашэння задач і стварэнне пакета прыкладных праграм.

Наладжаны цесныя кантакты з Інстытутам прыкладных фізічных праблем БДУ імя У. І. Леніна, у якім студэнтам кафедры выдзяляюцца лабараторыі і вылічальная тэхніка, з інстытутамі АН БССР і іншымі арганізацыямі. З гэтага года ў рамках навукова-вучэбна-вытворчага аб'яднання «БДУ — ВА «Інтэграл» кафедра актыўна ўдзельнічае ў рабоце факультэта па мэтанакіраванай падрыхтоўцы спецыялістаў для ВА «Інтэграл».

І. МАЗАЛЕЎСКІ,
дацэнт кафедры матэматычнай фізікі.

У гэтыя святочныя дні мы ўспамінаем людзей, якія аддалі шмат сіл і энергіі арганізацыі і стаўленню факультэта. І ў першую чаргу ўспамінаем першага дэкана ФПМ, члена-карэспандэнта АН БССР Яўгена Аляксеевіча Іванова. Яго мы папрасілі адказаць на некалькі пытанняў.

НАШЫ ІНТЭРВ'Ю

ПЕРШЫ ДЭКАН

— Яўген Аляксеевіч, нядаўна Вы адзначылі свой шасцідзясяцігадовы юбілей. Пра Вашы навуковыя поспехі гавораць больш за 100 публікацый, 3 манаграфіі, 11 абароненых пад Вашым кіраўніцтвам кандыдацкіх дысертацый, 1 доктарская. Якім быў Ваш шлях у матэматыку?

— Я закончыў дзесяць класаў Кужнаранкоўскай школы Башкірскай АССР у 1942 годзе. Пасля вайны працаваў нас-

таўнікам у Антопальскай сярэдняй школе Брэсцкай вобласці. У 1949 годзе паступіў у Пінскі настаўніцкі інстытут на завочнае аддзяленне фізмата і ў наступным годзе закончыў яго, здаўшы экзамены экстернам. Адразу ж паступіў на завочнае аддзяленне фізмата БДУ. Закончыўшы ўніверсітэт з адзнакай, быў прыняты ў аспірантуру па спецыяльнасці «матэматычная фізіка». Абараніў

дэнтам АН БССР.

— Яўген Аляксеевіч, зараз уся краіна рыхтуецца адзначыць 40-годдзе Вялікай Перамогі. Мы ведаем, што Вы маеце восем баявых узнагарод, у тым ліку медалі «За ўзяцце Кенігсберга», «За баявыя заслугі» і іншыя. Як склаўся Ваш ваенны лёс?

— Пасля заканчэння школы ў чэрвені 1942 года быў прызваны ў рады Чырвонай Арміі. Закончыўшы ваеннае вучылішча ў званні малодшага лейтэнанта, быў накіраваны на пасаду камандзіра ўзвода. Вайну закончыў ў Кенігсбергу.

— Якія Вашы прагнозы на будучае факультэта?

— Я думаю, што пра лёс ФПМ няма чаго турбавацца. Шырокае ўкараненне матэматычнага мадэліравання з выкарыстаннем вылічальнага эксперыменту выклікае неабходнасць у падрыхтоўцы высокакваліфікаваных спецыялістаў у ВНУ краіны, у тым ліку і ў БДУ імя У. І. Леніна.

Інтэв'ю правялі
Н. АБУХАВА,
Н. ІВАНОВА,
студэнткі ФПМ.

ДАСТОЙНАЯ ЗМЕНА

НА ЗДЫМКУ: выдатнік вучобы Мікалай Дземеш абараняе справаздачу аб практыцы.

Фота П. НАВАТАРАВА.

віцца з задачай сам, без падказкі. Кожны год выступаю з паведамленнямі на навуковых студэнцкіх канферэнцыях. Апошняю работу прапанаваў паслаць на Усесаюзны конкурс.

М. ДЗЕМЕШ: Вучыцца на факультэце мне не было вельмі цяжка, таму што пазнаёміўся амаль з усімі вывучаемымі прадметамі ў тэхнікуме і тут замацоўваў і паглыбляў свае веды. З вялікім жаданнем заўсёды прымаў удзел у навуковых канферэнцыях на факультэце, у алімпіадах па праграмаванні. Хачу дадаць, што каманда нашага факультэта, у састаў якой уваходзіў і я, перамагла на Усесаюзнай студэнцкай алімпіядзе па ЭВМ і праграмаванні, а я заняў першае месца ў асабістым заліку.

— Як вы сумяшчаеце выдатную вучобу з грамадскай работай?

У. МЯДЗВЕДЗЕУ: Я вельмі люблю займацца спортам: з'яўляюся майстрам спорту СССР па фехтаванні, членам зборнай БССР па гэтаму відзе. Даводзіцца шмат ездзіць на спаборні-

ваць свой час, таму яна не перашкаджае паспяхова вучыцца.

Да ўсяго сказанага патрэбна дадаць, што Мікалай Дземеш атрымлівае стыпендыю імя К. Маркса, а нядаўна камуністы факультэта прынялі яго кандыдатам у члены КПСС.

Пры размеркаванні шасціра з вышэйназваных студэнтаў пакінуты працаваць у БДУ, некалькі накіраваны ў АН БССР. А дэканат і кафедры ўважліва прыглядаюцца да першакурснікаў, ці ёсць сярод іх дастойная змена сёлетнім першакурснікам.

...і першакурснікі

...І прыйшлі да вываду, што сярод студэнтаў-першакурснікаў таксама няма здольных, таленавітых. Расказвае Юрый МАНЮК:

— На факультэт прыкладнай матэматыкі я паступіў не адразу пасля заканчэння школы, а толькі праз чатыры гады. На ФПМ я прыйшоў не толькі з цвёрдым жаданнем стаць матэматыкам-прыкладніком, але і маючы за плячыма пэўны жыццёвы вопыт: год работы на заводзе і два гады службы ў радах Савецкай Арміі. Тут мне пашчасціла сустрэцца і працаваць з выдатнымі людзьмі. Я ніколі не забуду свайго першага настаўніка — слесара-рамонтніка М. А. Камінскага. Да любові, нават самай простага справы ён вучыў адносіцца сур'ёзна і з вялікай адказнасцю. Гэта было законам у нашай брыгадзе.

У арміі я быў механікам-вадзіцелем і спазнаў сапраўдную дружбу, калі адзін за ўсіх, усе — за аднаго, калі ў цяжкую хвіліну заўсёды побач адчуваеш плячо таварыша.

Пасля арміі я паступіў на падрыхтоўчы факультэт, а потым на ФПМ. Цяжка было, асабліва з першых дзён заняткаў, сумяшчаць вучобу і работу ў прафкоме студэнтаў. Зімовую сесію здаў на выдатна. Адказнасць яшчэ больш узрасла, калі я стаў членам КПСС. А зусім нядаўна мяне выбралі партгрупам. Я разумею, што клопатаў прыбавілася, але пастараюся апраўдаць давер таварышаў.

Інтэв'ю правёў
В. АЛЬСЕВІЧ,
намеснік дэкана.

Пяцікурснікі...

У пяцікурснікаў закончылася вытворчая практыка і прайшла абарона справаздач. Пачынаецца падрыхтоўка да дзяржаўных экзаменаў, напісання і абароны дыпламаў. Сёлетнія пяцікурснікі паступілі на факультэт у год дзясяцідовага юбілея, а заканчваюць, калі ФПМ спаўняецца пятнаццаць гадоў. І хача на гэтым курсе, як і наогул на факультэце, мала юнакоў, але ўсе яны па-сапраўднаму займаюцца сур'ёзнымі навуковымі даследаваннямі ў галіне прыкладнай матэматыкі. Тое, што ў гэтым годзе факультэт заканчваецца шмат мэтаанакіраваных і ўлюбёных у прыкладную матэматыку пяцікурснікаў, дае падставы лічыць, што будучыя лідэры ў прыкладнай матэматыцы праз дзесяць і больш гадоў. Выдатная вучоба, грамадская і навукова-даследчая работа, удзел у канферэнцыях, алімпіадах, спаборніцтвах, СБА — такое кола абавязкаў і інтарэсаў Мікалая ДЗЕМЕША, Уладзіміра МЯДЗВЕДЗЕВА, Дамітрыя ВАСІЛЬКОВА, Вадзіма СІДАРОВІЧА, Аляксея МЯДЗВЕДЗЕВА, Андрэя МАШЧЭНСКАГА, Яўгена ЦЕРАХАВА, Івана СВЯТОХІ. Мы папрасілі У. МЯДЗВЕДЗЕВА і М. ДЗЕМЕША адказаць на некалькі нашых пытанняў.

— Раскажыце аб вашых поспехах у вучэбнай і навуковай рабоце.

У. МЯДЗВЕДЗЕУ: З трэцяга курса я займаюся ў студэнцкай навукова-даследчай лабараторыі. Гэта вельмі карысна і цікава. Задачы, якія мы рашаем, складаныя. І ўсё ж калі адказ знойдзены, адчуваеш задавальненне, што змог спра-

цтвы. Але гэта не перашкаджае вучобе. Прывык займацца самастойна, планаванне свайго часу: калі больш удзяліць увагі вучобе, калі — трэнерукам. А што датычыцца грамадскай работы, то на яе застаецца мала часу.

М. ДЗЕМЕШ: Займаючыся грамадскай работай, я вучуся рацыянальна выкарыстоў-

КАМСАМОЛЬСКАЕ ЖЫЦЦЕ

КРАСАВІЦКІЯ КЛОПАТЫ

ЧАСТА Ў НАС ПЫТАЮЦЬ: чым займаецца камітэт камсамола? Нас дзевятнаццаць чалавек. Сярод іх — адзін прадстаўнік мужчынскага полу. У камітэце камсамола амаль палова — чцвёртакурснікі. Іменна ў іх, нягледзячы на другую змену, дзень пачынаецца з раніцы.

Як лепш правесці камсамольскі сход? Як падрыхтавацца да конкурсу палітэрудытаў? Як лепш арганізаваць сустрэчу з ветэранамі вайны? Як падрыхтавацца да конкурсу палітычнай песні? Пытанні заўсёды многа, але гэта толькі радзіма нас. Значыць студэнтам цікава, значыць ім хочацца працаваць. Кожны ўпэўнены, што члены камітэта камсамола заўсёды з радасцю дапамогуць.

Вось за сталом сабраліся адказныя за ГПА на кафедрах разам з Тэрэсай Руткоўскай. У іх ёсць пра што пагаварыць. На факультэце ўжо пачалося правядзенне палітзаліку. І тут не павінна быць нечаканасцей. А вось Галіна Скарупа — адказная за ваенна-патрыятычную работу ў камітэце камсамола — у акружэнні камсоргаў-першакурснікаў. Спраў у іх таксама хапае. Наш факультэт — ініцыятар экспедыцыі «Мая Радзіма — СССР», якая дапамагае лепш і больш даведацца аб нашай сталіцы, аб Радзіме. Разгорнута акцыя «Пагаворым, таварыш ветэран!». І наша задача: ніводнага ветэрана не пакінуць без увагі.

У начальніка штаба працоўных спраў Святланы Драгун зараз адказная пара. Закончылася фарміраванне атрадаў, ідзе дагаворная кампанія. Два гады назад на нашым факультэце быў арганізаваны камуністычны атрад для работы ў

доме дзіцяці № 1. Сфарміраваны ўжо не першы раз і навуковы атрад. У гэтым годзе ў нас прыбавіліся яшчэ два педагогічныя атрады для работы піянерважатымі ў лагерах.

Нямала добрых і патрэбных спраў у нас на ФПМ. Працуе студэнцкі клуб навукі і мастацтва «Красавік», створана і дзейнічае народная агітбрыгада. Ёсць і тэатр мініяцю, які зараз знаходзіцца ў стадыі творчага пошуку.

Два разы ў месяц увесць камітэт камсамола збіраецца разам, каб абмеркаваць, што ў нас атрымалася, а дзе недапрацавалі, што патрэбна зрабіць у хуткім часе. У такія дні мы затрымліваемся позна. Знаходзім час, каб пагаварыць і аб прагледжаных спектаклях, і вырашыць пытанне, як лепш правесці канікулы...

Работа ў камітэце камсамола збірае шмат часу. Але члены камітэта камсамола працуюць з цікавасцю. Чаму? Таму што галоўнае — любіць сваю справу. І няма нічога больш прыемнага, чым пацуць ад студэнтаў: «Як цудоўна было на карнавале» або «Якая цікавая сустрэча адбылася».

Мы разумеем, што мала можна зрабіць без падтрымкі студэнтаў. А каб заручыцца гэтай падтрымкай, патрэбна шмат працаваць. Так у пастаянным пошуку праходзіць дзень за днём. Не паспееш азірнуцца, як закончыцца яшчэ адзін семестр, пачнецца студэнцкае працоўнае лета. Мы надзелем будатрадаўскую форму і яшчэ раз з гонарам пройдзем па горадзе.

Глядзіце і зайздросце: мы — студэнты!

Н. НІШЧЫК,
намеснік сакратара камітэта камсамола ФПМ па ідэалагічнай рабоце.

НА ЗДЫМКУ: члены камітэта камсамола разам з намеснікам дэкана М. М. Трушам

абмяркоўваюць план правядзення дзён ФПМ.
Фота П. НАВАТАРАВА.

БЕЛАРУСКИ
УНИВЕРСИТЕТ

Мінская паліграфічная фабрыка
«Красная звезда» МВПА імя Я. Коласа.

4 красавіка 1985 г.
Зак. 2425. АТ 13257.

220080, МІНСК-80, УНІВЕРСИ-
ТЭЦКІ ГАРАДОК, ГЕАГРАФІЧ-
НЫ КОРПУС, п. 3.
ТЭЛЕФОН 20-68-27.

Рэдактар
В. П. БАРАБ'ЕУ